

FINESTRA D'OPORTUNITAT

I després del 9N, què?

per Silvio Falcón

L'important ara és el què! Després del trencament del pacte al voltant de la consulta sobre el futur polític de Catalunya cal avaluar totes les alternatives. El sobiranisme es troba en un moment important on cal definir, sobretot, el què. Els objectius han de ser clars per poder desenvolupar posteriorment la manera de portar-los a terme.

Cal, segons el meu paper, una convocatòria d'eleccions per configurar una majoria independentista i portar a terme una declaració d'independència. Prèviament els partits han de fer pública l'estratègia a seguir, així com el pla B a la consulta. Hem de fer un esforç per oferir totes les opcions als ciutadans favorables al dret a decidir. Cal promoure un debat seriós al voltant de les eleccions plebiscitàries, on els ciutadans podran votar llistes favorables al Sí-Sí (la independència), llistes del Sí-No o d'altres opcions contràries a la independència.

El nou 9-N

El President Mas va afirmar en roda de premsa que el nou format del 9 de Novembre seria "una consulta anticipada" on tothom podria expressar-se amb "urnes i paperetes" en locals de la Generalitat. Si bé l'opció per la qual el govern ha optat (unilateralment) és una oportunitat molt interessant com a poble (engegar el procés participatiu més gran d'Europa el proper 9 de Novembre), la gènesi del mandat democràtic que necessitem per superar la legalitat espanyola i esdevenir un Estat independent ha de ser molt més potent i, sobretot, provenir d'un vot popular exercit amb totes les garanties democràtiques.

El proper 9 de Novembre prendrem part d'un procés participatiu de caràcter deliberatiu, però no pas referendari o consultiu. Per tant, no generarà automàticament un mandat democràtic, com sí que hauria passat en unes eleccions plebiscitàries o en una consulta. A més, la naturalesa d'aquest mètode de participació porta a haver d'acceptar tant un vot, com qualsevol altra forma d'expressió: un text, una bandera, etc.

Aquest procés participatiu durarà 30 dies (del 9 de Novembre al 10 de Desembre), tal com recull la Llei de Consultes no referendàries aprovada pel Parlament de Catalunya.

A més, hi haurà només 600 punts de participació arreu del territori català, tot i que, segons el web del procés participatiu (<http://www.participa2014.cat>), "**properament**" tindrem més informació sobre els locals de la Generalitat on podrem exercir el nostre dret de participació. 251 municipis es quedaran sense urnes.

El vot exterior arribarà des de catorze punts de votació d'arreu del món, i els catalans residents a l'estranger podran votar sempre que tinguin el DNI amb residència a Catalunya. No es podrà fer ús del passaport per registrar-se. Els catalans que viuen a l'Estat espanyol podran votar només si el DNI recull la seva residència a Catalunya i viatgen a Catalunya el 9N o van a una de les set delegacions territorials de la Generalitat durant els quinze dies següents.

La logística d'aquest procés participatiu és complexa: seran necessaris un total de 20.000 voluntaris, dels que al voltant de 3.000 hauran de ser funcionaris.

Cal recordar, però, que fins i tot a la primera onada de consultes populars organitzades per la societat civil (13 de Desembre de 2009) la coordinadora comptava amb uns 15.000 voluntaris repartits en 167 municipis. A més, en aquest procés es van constituir 252 col·legis electorals i 564 meses.

"Anem endavant"

Certament el President ha trobat una fórmula per mantenir la data del 9-N al calendari. A canvi, però, hem perdut tres coses pel camí:

1. **La unitat en defensa del dret a decidir.** ICV-EUiA s'ha desmarcat del procés i ERC ha vist com els compromisos del govern certificats per l'anomenat "Pacte per la Llibertat" han acabat en incompliment. Així, es materialitza (momentàniament i puntual) la predicció d'Aznar que hi hauria fractura entre els catalans abans que entre els espanyols.

2. **L'oportunitat de veure com l'Estat espanyol prohibeix votar de manera efectiva.** Si CiU creu necessàries unes eleccions plebiscitàries per acabar de legitimar el procés d'independència, per què no ha arribat fins al final amb el pla original, cosa que hauria mantingut la unitat? A nivell internacional els requeriments judicials del govern Rajoy

haurien estat un escàndol, si tenim en compte l'allau d'editorials i articles favorables al dret a decidir dels catalans (*Financial Times, The Guardian, The Economist, LA Times, New York Times...*).

3. **L'estabilitat del govern.** Un govern més feble serà més susceptible d'escoltar els càntics de sirena del PSC o de fer cas de la tercera via de Duran i Lleida. Rebutjar l'entrada d'ERC al govern ha estat, en aquest sentit, una errada estratègica de cara a reforçar la hipotètica convocatòria de les eleccions plebiscitàries, que substituirien, amb totes les garanties, el 9N original.

Amb aquest canvi de guió orquestrat pel govern l'esperança se situa en tres aspectes generals:

a) **Una participació massiva el 9-N.** El govern ha passat la pilota a la societat civil, a qui encoratja per aconseguir molts voluntaris i una participació massiva i democràtica pel nou format del 9N.

b) **La convocatòria d'eleccions al Parlament de Catalunya.** Una convocatòria ordinària, motivada políticament en clau nacional, compliria tots els estàndards internacionals en processos electorals i reuniria totes les garanties democràtiques per a l'exercici del vot.

c) **Pactar un punt programàtic únic: la declaració d'independència.** Amb l'objectiu d'obrir un procés constituent, les forces polítiques i socials haurien de fer una crida a votar la llista o les llistes que incloguessin un punt al seu programa electoral que explicités la necessitat de declarar la independència.

Aquests elements poden trobar-se també amb límits evidents: una participació decebedora el 9-N, manca de voluntat de convocatòria d'eleccions per part del govern o manca d'acord en el punt programàtic sobre la declaració d'independència. Tot i això, sembla que el full de ruta de CDC i ERC (així com de l'ANC i Òmnium) va en aquest sentit, malgrat les desavinences recents sobre les vies per portar-lo a terme.

Primer què, després com i qui

Els informes del Consell Assessor per a la Transició Nacional valoren com a alternativa als escenaris proposats la celebració d'eleccions al Parlament de Catalunya. En aquest punt hi

ha consens entre CUP, ERC i CiU: les eleccions són necessàries com a segona consulta, per revalidar amb totes les garanties de cara a l'exterior el mandat de la ciutadania.

Ara bé, cal que les forces del Sí-Sí pactin un document programàtic sobre l'objectiu de les eleccions ordinàries i sobre la manera com cal superar la legalitat espanyola. L'únic mecanisme polític i jurídic per assolir aquest objectiu és la declaració d'independència. Catalunya només pot negociar en peu d'igualtat amb l'Estat espanyol després de declarar-se independent, per poder dur a terme amb garanties la construcció de les necessàries estructures d'Estat i per poder obrir un procés polític constituent que desemboqui en la República catalana.

Els darrers dies s'ha parlat de la necessitat d'una llista única o de país. S'especula amb la presència de personalitats públiques i amb la implicació d'agents socials com Òmnium i l'ANC. Tot això és possible, però el punt que ho desbloquejarà tot serà l'acord al voltant d'un objectiu polític i estratègic comú: la declaració d'independència. Ara bé, cal tenir en compte que la unitat dels partits al voltant d'una mateixa candidatura no comporta necessàriament un projecte més atractiu electoralment. Serà necessari estudiar a fons aquest escenari, sempre partint de la necessitat d'un acord programàtic previ. Cal recordar que no existeix cap enquesta (pública o privada) on es preguntí a la ciutadania per una candidatura com la que plantejem. Manllevant una expressió del professor Renu, en política 2+2 no sempre sumen quatre. És més, sovint, acaben sumant 3. Una candidatura unitària podria tenir dos efectes:

a) Una concentració massiva del vot sobiranista en una sola candidatura. Això faria que 2+2 sumés 5, pels efectes del sistema d'Hondt.

b) Una fugida del vot ideològic o partidista/partidari per recel dels companys de candidatura. Per exemple, el cas d'un votant de la CUP que no entengui per què s'ha de concórrer en una candidatura on hi ha polítics d'Unió o de Convergència. Aquest elector podria acabar votant una tercera opció, com Podem o ICV. Això seria un exemple on 2+2 acabaria sumant 3.

Per tant, hem de protegir-nos de l'escenari B. Això només s'aconsegueix d'una manera: treballant de manera unitària en una convergència d'objectius i d'estratègia. Si els programes inclouen el mateix redactat i el mateix compromís, podem mantenir la unitat sobiranista estratègica i alhora respectar la naturalesa plural del procés català.

L'objectiu: la independència

La independència és la millor eina per governar un país. Per què? Doncs perquè proporciona la resta d'eines i els catalans volem disposar de totes per governar-nos a nosaltres mateixos. I si no les tenim totes, que sigui perquè hem decidit cedir competències a un tercer (Unió Europea), hipotecats només per la nostra voluntat política. Volem ser tan independents com Dinamarca o Suècia per tal de poder dur a terme polítiques socials semblants, per exemple.

Cal no perdre de vista aquest objectiu els propers mesos. Qui tingui clar l'objectiu no enganyarà els ciutadans, ja que ajudarà generosament fins i tot aquells amb qui discrepa sobre com portar el procés d'independència. Caldrà cremar totes les etapes necessàries, però des de l'acord previ sobre el necessari resultat final. La unitat ha de ser una eina imprescindible al servei d'un objectiu compartit: una República catalana.